

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE **15/2002 rd**

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2003

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 september 2002 en proposition om statsbudgeten för 2003 (RP 132/2002 rd) till finansutskottet för beredning. I enlighet med 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning kan utskottet inom 30 dagar från det budgetpropositionen remitterades till finansutskottet på eget initiativ lämna utlåtande om propositionen till finansutskottet till den del den gäller ekonomiutskottets behörighetsområde.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Erkki Eskola, handels- och industriministeriet
- överdirektör Martti af Heurlin, Teknologiska utvecklingscentralen TEKES
- konsumentombudsman Erik Mickwitz
- direktör Kristiina Borg, Konsumentverket.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet yttrar sig om propositionen om statsbudgeten för 2003 när det gäller följande frågor som hör till utskottets behörighetsområde.

Finansiering av forskning

Målet för teknologiska utvecklingscentralens verksamhet är enligt lagen att med teknologiska medel främja industrins och servicenäringarnas konkurrenskraft. Verksamheten skall göra produktionsstrukturerna mångsidigare, öka produktionen och exporten samt skapa en grund för samskapingen och välfärden i samhället. I budgetpropositionen (32.20.26) uppräknas i detalj hur anslagen till Tekes riktas för att målen skall uppnås. Tekes har dessutom till sitt förfogande

anslag för teknologisk forskningsverksamhet (32.20.27), utrednings- och utvecklingsutgifter för projekt- och programverksamhet (32.20.28), bidrag till teknologisk forskning och utveckling (32.20.40) samt lån för teknologisk forskning och utveckling (32.20.83).

Statens andel av finansieringen av forskning och utveckling har sjunkit under 30 % vilket enligt erhållen utredning har lett till att långsiktigheten i forsknings- och utvecklingsprojekten har minskat. Därför borde tyngdpunkten för beviljningsfullmakterna för Tekes mera än vad nu är fallet överföras från lån till forsknings- och utvecklingsmomenten. Utskottet påpekar att en sänkning av den statliga finansieringens relativa nivå kan medföra förlust av de positiva inverkaner som uppnåtts i fråga om företagens til-

växt och konkurrenskraft samt en hållbar sysselsättning.

Enligt budgetpropositionen får lån för teknologisk forskning och utveckling beviljas företag och sammanslutningar antingen i form av främmande kapital (villkorslån) eller i form av eget kapital (kapitallån) för sådant teknologiskt utvecklingsarbete som syftar till att främja utvecklandet av internationellt konkurrenskraftiga produkter, tillverkningsprocesser och tjänster. Lån får även beviljas för riskfyllda utvecklingsprojekt och utan krav på säkerhet. I vissa fall kan låntagarens återbetalningstid förlängas och i undantagsfall kan man helt eller delvis låta bli att återkräva det obetalda lånekapitalet och räntorna.

Enligt ekonomiutskottet bör Tekes i budgeten ges möjlighet att smidigt ändra villkorslån till kapitallån, varvid företag under dåliga tider kan räddas från konkurs och likaså kan de ekonomiska förlusterna eventuellt reduceras då förhållandena ändrats i mera positiv riktning. Enligt ekonomiutskottet bör Tekes regionala enheter ha tillräckliga personella resurser så att alla aktörer kan få likvärdig service oberoende av var de befinner sig.

Uttalanden i anslutning till kärnkraftsbeslutet
I samband med beslutet om att låta statsrådets principbeslut om utbyggnad av kärnkraften godkända riksdagen fyra uttalanden (Ö 4/2001 rd — EkUB 9/2002 rd — RSk 8/2002 rd). I uttalandena förutsattes att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra där nämnda energipolitiska åtgärder.

Enligt erhållen utredning har handels och industriministeriet tillsatt en kommission som skall utreda frågor i anslutning till användningen av stenkol (uttalande 1). Kommissionen har tid fram till den 31 december 2003.

Ministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att bereda en uppdatering av energisparprogrammet samt ge förslag till en allmän lag om energisparande och därtill anslutna andra lagstiftningsprojekt (uttalande 2). den allmänna uppdateringen bör bli klar före den 31 november 2002 och lagstiftningsprojekten före den 31 maj 2003.

En annan av ministeriet tillsatt arbetsgrupp skall bereda en revidering av programmet för främjande av förnybara energikällor (uttalande 3). Arbetsgruppen har till uppgift att utifrån en extern bedömning undersöka hur det nuvarande programmet har genomförts och vilka effektiviseringsbehov som förekommer samt ge förslag till nya åtgärder före den 30 november 2002.

Enligt handels och industriministeriet skall en utredning om hur uttalandena har förverkligats (uttalande 4) lämnas till riksdagen ännu under denna valperiod i samband med att regeringen inlämnar en rapport till riksdagen om hur den nationella klimatstrategin avancerar. I en fristående berättelse som bifogas regeringens berättelse redogörs för de kompletterande åtgärderna.

Ekonomiutskottet konstaterar att de åtgärder riksdagen förutsatte har påbörjats i snabb takt och att slutsatser inväntas.

I den nationella klimatstrategin uppskattades basfinansieringsbehovet för energistöd till i genomsnitt 35 miljoner euro per år under perioden 2002—2010. I beloppet ingår inte det för stora demonstrationsprojekt planerade stödet på ca 25 miljoner euro som avses beviljas ungefär vart tredje år. Utskottet anser att man bör bereda sig på att vid behov i en tilläggsbudget bevilja ett särskilt stöd till de i klimatstrategin nämnda stora demonstrationsanläggningarna.

Enligt förslaget till statsbudget får högst ca 29,3 miljoner euro beviljas i energistöd 2003. I förslaget för 2003 ingår inget stöd till stora demonstrationsanläggningar.

Ekonomiutskottet anser det viktigt att genom de årliga anslagen för energistöd uppnå den målnivå som uppställts i klimatstrategin.

Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning

Konsumentverket har hand om den allmänna ledningen och styrningen av den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen samt tillsynen över den. Länsstyrelsen svarar för att ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning i tillräcklig utsträckning finns att tillgå inom hela länet. Kommunen skall i första hand tillhandahålla ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning med stöd av ett avtal som ingåtts med länsstyrelsen.

Om en kommun inte omfattas av något sådant avtal skall länsstyrelsen köpa tjänsterna av en tjänsteproducent som är lämplig för uppgiften. Ersättning till den som ordnar ekonomiska rådgivningstjänster och skuldrådgivningstjänster betalas av statens medel så att den motsvarar kostnaderna för ändamålsenlig produktion av tjänsterna.

I budgetpropositionen konstateras att funktionsduglighet i fråga om skuldrådgivning, förebyggande ekonomisk rådgivning och konsumentrådgivning uppföljs och utvecklas. I budgetförslaget finns ett förslagsanslag på 5 160 000 euro (32.40.31) som ersättning för ordnandet av ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning. Anslaget uppskattas täcka utgifterna för avlönandet av ca 130 ekonomiska rådgivare och skuldrådgivare i huvudsyssla.

Enligt den utredning ekonomiutskottet erhållit har rådgivningarna inte tillräckligt med personal. Enheterna för skuldrådgivning har stora verksamhetsområden och i de flesta enheter finns endast en anställd.

I relation till invånarantalet har enheterna för ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning ojämn täckning i de olika delarna av landet. Skillnaderna mellan enheterna är betydande beroende på i vilken mån kommunerna anvisat medel för ordnandet av verksamheten. Kommu-

nernas placering har varit störst i södra och västra Finland. I vissa kommuner har statliga medel blivit oanvända.

Det är viktigt, anser utskottet, att berörda myndigheter styr kommunerna till att intensifiera sin verksamhet och att resurserna fördelas att så väl som möjligt motsvara behovet av och efterfrågan på ekonomiska rådgivningstjänster och skuldrådgivningstjänster i de olika delarna av landet. Det är enligt utskottet viktigt att länsstyrelsen vid behov skaffar tjänsterna av andra tjänsteproducenter, exempelvis privatföretagare eller organisationer, om kommunen inte ordnat dem på behörigt sätt genom avtal, eller att tjänsterna ordnas genom samarbete mellan kommunerna och andra tjänsteproducenter. Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid riksdagens tidigare ställningstaganden och åtgärder och konstaterar att budgeten bör innehålla tillräckliga anslag så att de uppställda målen kan nås och att en jämbördig tillgång till tjänster i enlighet med efterfrågan kan tryggas i hela landet.

Utlåtande

Ekonomiutskottet meddelar som sitt utlåtande

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Leena Luhtanen /sd
vordf. Mari Kiviniemi /cent
medl. Satu Hassi /gröna
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Kalervo Kummola /saml
Pekka Kuosmanen /saml

Mika Lintilä /cent
Olli Nepponen /saml
Antti Rantakangas /cent
Ola Rosendahl /sv
Mauri Salo /cent
Juhani Sjöblom /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

AVVIKANDE MENING

Jag anser att utskottet borde ha konstaterat det faktum att vi för tillfället släpar efter det nationella klimatprogrammet vad gäller utvecklingen av energibeskattningen i en riktning som främjar förnybara energiformer.

I de uttalanden som ekonomiutskottet formulerade och riksdagen godkände i samband med kärnkraftsbeslutet i maj 2002 förutsätts bl.a. att användningen av biomassa främjas precis som användningen av förnybara energiformer enligt den nationella klimatstrategin, bl.a. genom skattepolitiska avgöranden. I den nationella klimatstrategin konstateras att även om kärnkraften byggs ut bör energiskatterna före 2010 höjas 1,3—1,5 gånger jämfört med 2001 års nivå. I

detta sammanhang avses med energiskatter sådana som berör industrins bränslen och produktionen av el och värme. I budgetpropositionen nöjer sig regeringen emellertid med något som närmast kan betraktas som en indexförhöjning.

Då regeringen inte genom sin budgetproposition verkställer de klämmor som riksdagen har godkänt varken då det gäller stödet till förnybara energiformer eller skärpningen av energibeskattningen och då ekonomiutskottet i sitt budgetutlåtande vägrar att ens konstatera det sist nämnda, är det skäl att befara att det inte ens finns några avsikter att verkställa de klämmor som godkändes i samband med kärnkraftsombestämningen.

Helsingfors den 18 oktober 2002

Satu Hassi /gröna